

PORADNIKI

Algorytm Szyfrowania RSA

CZEŚĆ I

NOTACJA

Z : Zbiór liczb całkowitych

Z^+ : Zbiór dodatnich liczb całkowitych

$a|b$: a dzielone przez b

$\gcd(a,b)$: Największy wspólny dzielnik a i b

O : Notacja Big-O

$[x]$: Funkcja Entier (największej liczby całkowitej)

$a \equiv b$: a przystaje do b

$a^b = a^b$.

Definicje

Podzielność : Biorąc pod uwagę liczby całkowite a i b , a jest podzielne przez b , lub b jest podzielne przez a jeśli istnieje liczba całkowita d , taka, że $b = ad$, i może być zapisane jako $a|b$.
Np $3|6$ ponieważ $6/3 = 2$ lub $6 = 2 \cdot 3$

Podstawowe twierdzenie arytmetyki: Dowolna liczba całkowita n , może być zapisana jednoznacznie (z wyjątkiem kolejności współczynników) jako iloczyn liczb pierwszych.

$n = p_1^{a_1} \cdot p_2^{a_2} \cdot \dots \cdot p_n^{a_n}$, n ma $(a_1+1) \cdot (a_2+1) \cdot \dots \cdot (a_n+1)$ różnych dzielników. Np $18 = 2^1 \cdot 3^2$. Całkowita liczba dzielników dla 18 to $(1+1)(2+1)=6$, mianowicie 3, 9, 6, 18, 1, 2

$\gcd(a,b)$: Dane są dwie niezerowe liczby całkowite a i b , ich $\gcd$ jest to największa liczba całkowita d taka, że $d|a$ i $d|b$. Uwaga: d jest również podzielna przez dowolną liczbę całkowitą, która dzieli się zarówno przez a i b . Np $\gcd(30,15) = 15$, $15|30$ i $15|15$, 15 jest podzielne przez dowolną liczbę całkowitą, która dzieli się przez $(30,15)$. Widzimy, że $5|30$ i $5|15$, co oznacza, że 15 powinno być podzielne przez 5, co jest prawdą.

CZEŚĆ II

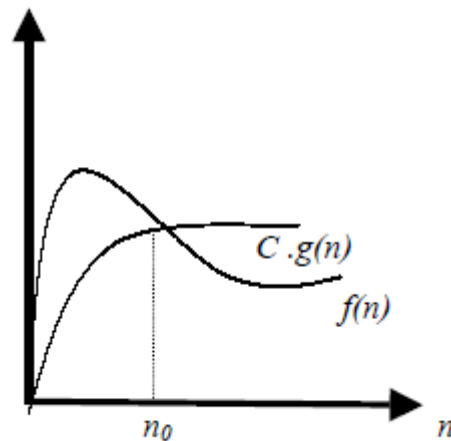
Matematyczne podstawy

Notacja Big-O

Funkcja $f(n) = O(g(n))$ lub $f=O(g)$, jeśli istnieje stałe c , n_0 , takie, że $f(n) \leq C \cdot g(n)$ dla wszystkich $n \geq n_0$.

Poniższy rysunek pokazuje wzrost funkcji $f(n)$ i $g(n)$. Dla $n \geq n_0$, widzimy, że $f(n) \leq C \cdot g(n)$ tj. $f(n)$ jest ograniczana przez $C \cdot g(n)$ od góry. Obserwujemy również, że wykres jest w pierwszej ćwiartce,

a zatem wszystkie wartości n są dodatnie

Spójrzmy na prosty przykład ilustrujący to pojęcie

$$\begin{aligned} \text{Np. } f(n) &= (n+1)^2 \\ &= n^2+2n+1 \quad \rightarrow (1) \\ &\leq n^2+2n^2 \\ &\leq 3n^2 = C \cdot g(n) \text{ gdzie } C=3 \text{ a } n_0 = 2 \end{aligned}$$

Dlatego górną granicą jest $O(n^2)$

Spójrzmy ponownie na (1)

$$\begin{aligned} &n^2+2n+1 \\ &\leq n^3+2n^2 \\ &\leq 3n^2 = C \cdot g(n) \text{ gdzie } C=3 \text{ a } n_0 = 1 \end{aligned}$$

Tu górną granicą jest $O(n^3)$

Która jest poprawną granicą $O(n^2)$ czy $O(n^3)$? Obydwie granice są poprawne. Jednak $O(n^2)$ jest bliższe rzeczywistej górnej granicy, zatem wybieramy $O(n^2)$ jako górną granicę dla powyższego przykładu. Złożoność jest najważniejszym czynnikiem, który decyduje o czasie pracy algorytmu.

Zasady dla dodawania binarnego

Niech a oznacza pierwszy bit, b drugi bit, c oznacza przeniesienie, s oznacza rozwiązanie, wtedy-

Jeśli

$a=0, b=0, c=0 ; s=0, c=0.$

$a=0, b=0, c=1 ; s=1, c=0.$

$a=1, b=0, c=0 ; s=1, c=0.$

$a=0, b=1, c=0 ; s=1, c=0.$

$a=1, b=0, c=1 ; s=0, c=1.$

$a=0, b=1, c=1 ; s=0, c=1.$

$a=1, b=1, c=0 ; s=0, c=1.$

$a=1, b=1, c=1 ; s=1, c=1.$

Wykonanie tej procedury raz jest nazywane operacją bitową. Dodanie dwóch k-bitowych liczb wymaga k bitowych operacji. Exclusive OR jest tym samym co bitowe dodawanie modulo 2 lub dodawanie bez przeniesienia. Np Dodajemy $m = 1010$ z $k = 101$

```
1010 +
 101
----
1111
```

Każde dodanie bitu wykonywane jest według jednej z wymienionych zasad. Zatem aby dodać k bitową liczbę przez inną k bitową potrzebujemy k bitowych operacji. Aby dodać 'm' bitową liczbę z 'k' bitową liczbą, $m > k$, pobierane jest k bitowych operacji. Zauważmy, że Najbardziej Znaczący Bit (MSB) z 1010 nie ma odpowiedniego bitu ze 101 do dodania. Tu zapiszemy bit MSB z 1010 w rozwiązaniu bez wykonywania innych operacji binarnych

Zasady mnożenia binarnego

Zasady odejmowania binarnego są takie same jak w przypadku logicznej bramki AND

0.0=0
0.1=0
1.0=0
1.1=1

Zilustrujemy to przykładem. Niech m będzie k bitową liczbą całkowitą a n liczbą l bitową
Np. Mnożymy $m = 11101$ z $n = 1101$

```
11101 * (k)
 1101  (l)
-----
```

```

    11101 (wiersz 1)
    11101 (wiersz 2)
    11101 (wiersz 3)

```

```

-----
101111001

```

Drugi wiersz dodatkowo nie oblicza $0 \cdot 1101$, ponieważ nie spowodowało by to żadnej różnicy w sumie całkowitej. Zatem po prostu przesuwamy o kolejną pozycję i przenosimy do kolejnego mnożenia. Obserwujemy, że są końcowe dodatkowe wiersze 1. Aby wykonać dodawanie, dodajemy wiersz 1 do wiersza 2. Potem dodajemy tą sumę częściową z kolejnym wierszem itd. Obserwujemy, że przy każdym kroku dodawania jest końcowe k bitowych operacji, kiedy $k > 1$. Zatem końcowa granica w czasie mnożenia liczby k bitowej przez 1 bitową = $k \cdot 1$. Jeśli obie są k bitowymi liczbami, wtedy górna granica w czasie mnożenia k z $k = k^2$ bitowych operacji, gdzie $k = \lceil \log_2 m \rceil + 1$. $\lceil x \rceil$ jest funkcją największej liczby całkowitej $\leq x$ gdzie x należy do zbioru liczb rzeczywistych

Na przykład:

$$\lceil 15/2 \rceil = \lceil 7.5 \rceil = 8$$

$$\lfloor -7.5 \rfloor = -8$$

$$\text{Zatem } k^2 = O((\lceil \log_2 m \rceil + 1) \cdot (\lceil \log_2 m \rceil + 1)) = O((\lceil \log_2 m \rceil + 1)^2)$$

Zasady binarnego odejmowania

$$0 - 0 = 0$$

$$1 - 0 = 1$$

$$1 - 1 = 0$$

$$0 - 1 = 1 \text{ z przeniesieniem z kolejnego znaczącego bitu}$$

Np. $10101 - 10011$

```

10101 -

```

```

10011

```

```

-----

```

```

00010

```

Jeśli spojrzymy na odejmowanie, zobaczymy, że binarne odejmowanie ma takie same górne ograniczenie czasowe jak binarne dodawanie, którym jest $O(k)$, gdzie k jest liczbą bitów w danych wyjściowych.

Zasady binarnego dzielenia

Zilustrujemy zasadę binarnego dzielenia przykładem

Podzielimy $m = (1010)_2$ przez $n = (11111)_2$. Niech q oznacza iloraz a r resztę.

1010 | 11111 | $q=11$

1010

01011 -

1010

0001 = r

Niech n będzie k bitową liczbą całkowitą. Każdy krok obejmuje jedno mnożenie i jedno odejmowanie. Mnożenie na każdym kroku zabiera końcowe k bitowych operacji. $(1010)_2$ zajmuje 4 bity przestrzeni. Zatem, każdy krok odejmowania zajmuje 4 operacje binarne. Są końcowe k kroki odejmowania i pobiera całkowita ilość operacji bitowych to $(4*k)*k$

$$\begin{aligned} &= O([\log_2 n] + 1) * ([\log_2 n] + 1) \\ &= O([\log_2 n] + 1)^2 \\ &= O(k^2). \end{aligned}$$

jest górną granicą czasu dla binarnego dzielenia

Relacje i klasy równoważności

Jeśli A i B nie są pustymi zbiorami, relacja do A i b jest podzbiorem $A*B$, iloczynem kartezjańskim. Jeśli R jest właściwym podzbiorem $A*B$ i uporządkowanej pary $(a,b) \in R$, mówimy, że a jest powiązane z b , reprezentowane przez aRb . Zbiór A nazywa się podzbiorem B jeśli istnieje jeden element w zbiorze B , którego nie ma w zbiorze A . Rozważmy zbiory $A = \{0,1,2\}$ i $B = \{3,4,5\}$. Niech $R = \{(1,3), (2,4), (2,5)\}$ tj.

1R3

2R4

2R5

Widzimy, że relacja R "jest mniejsza niż" przechowywana ponieważ

1<3

2<4

2<5

W związku z tym kolejność występowania jest tu ważna. Relacja równoważności jest zwrotna, symetryczna i przechodnia z definicji. Rozkład zbioru jest rozkładem zbioru na podzbiory, tak, że każdy element danego zbioru staje się elementem pewnego podzbioru a część wspólna jest zbiorem pustym. Oznacza to, że element nie może pojawić się ponownie w więcej niż jednym podzbiorku. Podzbiory w podziale są nazywane komórkami lub blokami.

Cały rozkład dla zbioru $A=\{1,2\}$ to

$\{1,2\}$
 $\{1\}, \{2\}$
 $\{2\}, \{1\}$

Klasa równoważności elementu $a \in A$ jest zbiorem elementów A z którymi a jest powiązany. Jest to oznaczone przez $[a]$. Ta notacja nie jest myląca z funkcją największej liczby całkowitej.

Niech R będzie relacją równoważności na zbiorze $A = \{6,7,8,9,10\}$ definowanym przez $R = \{(6,6) (7,7) (8,8) (9,9) (10,10) (6,7) (7,6) (8,9) (9,8) (9,10) (10,9) (8,10) (10,8)\}$. Klasy równoważności to

$[6]=[7]=\{6,7\}$
 $[8]=[9]=[10]=\{8,9,10\}$
Rozkład $\{(6,7) (8,9,10)\}$

Zbiór klas równoważności nazywa się klasą pozostałości i oznaczone jest przez $\mathbf{Z}/m\mathbf{Z}$. Dowolny zbiór elementów dla klasy pozostałości jest wyliczany modulo m

Na przykład Klasa równoważności dla $\mathbf{Z}/5\mathbf{Z}$ to $[0], [1], [2], [3], [4]$, takie , że

$[0]=\{ \dots, -10, -5, 0, 5, 10, \dots \}$
 $[1]=\{ \dots, -9, -4, -1, 1, 6, 11, \dots \}$
 $[2]=\{ \dots, -8, -3, 2, 7, \dots \}$
 $[3]=\{ \dots, -7, -2, 3, 8, \dots \}$
 $[4]=\{ \dots, -6, -1, 4, 9, \dots \}$

Jasne jest , że dowolny element $[0] \bmod 5 = 0$ .Dowolny element $[1] \bmod 5 = 1$ itd

Algorytm Euklidesa

Jeśli znamy czynniki pierwszów liczby, łatwo jest znaleźć jej gcd

Np $\text{gcd}(20,10)$

$20 = 2 \cdot 2 \cdot 5 \rightarrow (3)$

$10 = 2 \cdot 5 \rightarrow (4)$

W (3) i (4), wspólnymi czynnikami są $\{2,5\}$ a ich gcd to $2 \cdot 5 = 10$. Dla dużych liczb 'trudno' jest znaleźć ich czynniki pierwsze. Algorytm Euklidesa jest środkiem dla do znalezienia gcd (a,b) nawet jeśli ich czynniki pierwsze nie są znane. Aby znaleźć gcd (a,b) , $a > b$ dzielimy b przez a i zapisujemy iloraz i resztę jak poniżej:

$$a = q_1 * b + r_1$$

$$b = q_2 * r_1 + r_2$$

$$r_1 = q_3 * r_2 + r_3$$

$$r_2 = q_4 * r_3 + r_4$$

.....

.....

$$r_j = q_{j+2} * r_{j+1} + r_{j+2}$$

$$r_{j+1} = q_{j+3} * r_{j+2} + r_{j+3}$$

$$r_{j+2} = q_{j+4} * r_{j+3} + r_{j+4}$$

$$a = q_1 * b + r_1$$

$$b = q_2 * r_1 + r_2$$

$$r_1 = q_3 * r_2 + r_3$$

$$r_2 = q_4 * r_3 + r_4$$

.....

.....

$$r_j = q_{j+2} * r_{j+1} + r_{j+2}$$

$$r_{j+1} = q_{j+3} * r_{j+2} + r_{j+3}$$

$$r_{j+2} = q_{j+4} * r_{j+3} + r_{j+4}$$

Na przykład znajdziemy $\text{gcd}(2107, 896)$

$$2107 = 2 \cdot 896 + 315$$

$$896 = 2 \cdot 315 + 266$$

$$315 = 1 \cdot 266 + 49$$

$$266 = 5 \cdot 49 + 21$$

$$49 = 2 \cdot 21 + 7$$

Ostatnia niezerowa reszta jest gcd . Jeśli popracujemy w górę, zobaczymy, że ostatnia niezerowa reszta dzieli się przez wszystkie reszty a i b . Oczywiście jest, że algorytm Euklidesa daje gcd w skończonej liczbie kroków ponieważ reszty są ściśle malejące z kroku na krok.

Złożoność czasowa algorytmu Euklidesa

Najpierw pokażemy, że $r_{j+2} < \frac{1}{2} r_j$.

Przypadek 1 : Jeśli $r_{j+1} < \frac{1}{2} r_j$, wyraźnie $r_{j+2} < r_{j+1} \leq \frac{1}{2} r_j$.

Przypadek 2 : Jeśli $r_{j+1} > 1/2r_j$, wiemy, że $r_j = 1 \cdot r_{j+1} + r_{j+2}$. Więc $r_{j+2} = r_j - r_{j+1}$. Więc, mamy $r_{j+2} < 1/2r_j$, ponieważ $r_{j+1} > 1/2r_j$.

Oznacza to, że reszta będzie przynajmniej rozpołowiać się w każdym dwóch krokach. Zatem, całkowita liczba podzielników końcowych to $2 \cdot \lceil \log_2 a \rceil$ gdzie $\lceil \cdot \rceil$ jest notacją dla funkcji największej liczby całkowitej. Jest to $O(\log a)$. Każde dzielenie nie ma liczby większej niż a . Widzimy, że dzielenie zabiera $O(\log^2 a)$ operacji bitowych. Zatem całkowity wymagany czas to $O(\log a) \cdot O(\log^2 a) = O(\log^3 a)$ dla znalezienia gcd przy użyciu algorytmu Euklidesa.

Złożony algorytm Euklidesa

Jeśli $d = \gcd(a, b)$ i $a > b$, wtedy istnieją liczby całkowite u i v takie, że $d = ua + vb$. Znalezienie u i v może być wykonane przy $O(\log^3 a)$ operacji bitowych. Widzimy, że kongruencja $au = d \pmod{b}$ ma rozwiązanie, ponieważ $d = \gcd(a, b)$. Dlatego też, $au/d = 1 \pmod{b/d}$. Tak więc $(au)/d = 1 + v \cdot (b/d)$, gdzie u i v są dowolnymi liczbami całkowitymi z odpowiednim znakiem. Zatem, $(au)/d + (bv)/d = 1$, a zatem $d = ua + vb$.

$$\begin{aligned}
 7 &= 49 - 2 \cdot 21 \\
 &= 49 - 2(266 - 5 \cdot 49) \\
 &= -2 \cdot 266 + 11 \cdot 49 \\
 &= -2 \cdot 266 + 11(315 - 266) \\
 &= 11 \cdot 315 - 13 \cdot 266 \\
 &= 11 \cdot 315 - 13(896 - 2 \cdot 315) \\
 &= -13 \cdot 896 + 37 \cdot 315 \\
 &= -13 \cdot 896 + 37(2107 - 2 \cdot 986) \\
 &= (37) \cdot 2107 + (-87) \cdot 896
 \end{aligned}$$

Złożoność czasowa rozszerzonego algorytmu Euklidesa

Pozostała część będzie połówką w każdym z dwóch etapów. W związku z tym, całkowita liczba dzieleni to przede wszystkim $2 \cdot \lceil \log_2 a \rceil$, gdzie $\lceil \cdot \rceil$ jest notacją dla funkcji największej liczby całkowitej. Jest to $O(\log a)$. Każde dzielenie ma liczbę większą niż a . Widzieliśmy, że dzielenie pobiera $O(\log^2 a)$ operacji bitowych. Teraz, dla odwrócenia w każdym kroku wymagane jest dodawanie lub odejmowanie, które zabiera $O(n)$ czasu. Dlatego też całkowity czas $= O(\log^3 a) + O(\log a)$, co ponownie daje $O(\log^3 a)$.

Zbieżność liniowa

Definicja : Dane są liczby całkowite a, b, m i $m > 0$, mówimy, że a jest zbieżne z b modulo m , zapisane jako $a \equiv b \pmod{m}$, jeśli m dzieli się $a - b$.

Np. $7 \equiv 2 \pmod{5}$ ponieważ $5 \mid (7 - 2)$

Również $a \equiv 0 \pmod{m}$, jeśli $m \mid a$

Dwie kongruencje z tymi samymi modułami mogą być dodawane,

odejmowane lub mnożone, element przez element jak gdyby były równaniami.

Prawo skracania dla kongruencji stanowi , że jeśli $ac \equiv bc \pmod{m}$, wtedy $a \equiv b \pmod{m/d}$, gdzie $d = \gcd(m, c) > 1$

Np

Jeśli $1.5 \equiv 3.5 \pmod{10}$, używając prawa skracania możemy zapisać

$1 \equiv 3 \pmod{2}$ ponieważ $5 = \gcd(5, 10)$

Np Jeśli $3.5 \equiv 8.5 \pmod{3}$, nie możemy zastosować prawa skracania ponieważ $\gcd(5, 3) = 1$ Widzimy , że 3 (niekongruentne do) 8 (mod 3)

Względnie pierwsze : Dwie liczby a i b są względnie pierwsze, jeśli $\gcd(a, b) = 1$. Np 5, 2 są relatywnie pierwsze ponieważ $\gcd(5, 2) = 1$.

Istnienie odwrotności mnożenia : Elementy $\mathbb{Z}/m\mathbb{Z}$, które mają odwrotność mnożenia są tymi, które są relatywnie pierwsze dla m, tj kongruencja $ax \equiv 1 \pmod{m}$, ma unikalne rozwiązanie (mod m) jeśli $\gcd(a, m) = 1$. Dodatkowo, jeśli istnieje odwrotność, może być znaleziona $O(\log^3 m)$ operacjami bitowymi, używając rozszerzonego algorytmu Euklidesa.

Np aby znaleźć $x = 52^{-1} \pmod{7}$, tj $52x \equiv 1 \pmod{7}$

Określamy $\gcd(52, 7)$

$52 = 7 \cdot 7 + 3$

$7 = 2 \cdot 3 + 1$ (przez algorytm Euklidesa)

$1 = 7 - 2 \cdot 3$

$= 7 - 2 \cdot [52 - 7 \cdot 7]$

$= (-2) \cdot 52 + (15) \cdot 7$ (rozszerzony algorytm Euklidesa)

$= (u)a + (v)b$

Dlatego też , $u = -2$ jest rozwiązaniem dla kongruencji, mamy $u = x = -2 \pmod{7} = 5 \pmod{7}$

Możemy zweryfikować to sprawdzając

Czy $52 \cdot (5) \equiv 1 \pmod{7}$?

Tak ponieważ $7 \mid (260 - 1)$ a $52^{-1} \pmod{7}$ to 5

Czasami wymagane jest rozwiązanie w postaci $ax \equiv b \pmod{m}$. Jeśli $\gcd(a, m) = d$, wtedy równanie będzie miało d różnych rozwiązań. Jeśli $d = 1$, wtedy mamy unikalne rozwiązanie. Najpierw znajdziemy x_0 takie , że $ax_0 \equiv 1 \pmod{m}$ jak omówiono powyżej. Potem znajdziemy $x = x_0 \cdot b \pmod{m}$, które jest wymagane jako rozwiązanie kongruencji. Np znajdziemy rozwiązanie dla kongruencji $3x \equiv 2 \pmod{5}$. Widzimy , że $\gcd(3, 5) = 1$. Zatem jest unikalne rozwiązanie dla kongruencji między 0 a 4. Najpierw, znajdziemy rozwiązanie dla $3x_0 \equiv 1 \pmod{5}$, odkrywamy , że $x_0 = 2$. Dlatego , rozwiązaniem dla kongruencji to $x = 2 \cdot 2 \pmod{5} = 4$. Zweryfikujemy wynik aby sprawdzić czy $3 \cdot 4 \equiv 2 \pmod{5}$ jest prawdą? Ponieważ $5 \mid 10$, nasze rozwiązanie jest poprawne.

Oto jeszcze jeden przykład odwrotności

Np. Dla kongruencji $3x \equiv a \pmod{12}$, ma 3 unikalne rozwiązania między 0 a 11, ponieważ $\gcd(3,12)=3$. Rozważmy przypadek kiedy $a=0,3,6$ i 9

$$3x \equiv 0 \pmod{12}$$

$$3x \equiv 3 \pmod{12}$$

$$3x \equiv 6 \pmod{12}$$

$$3x \equiv 9 \pmod{12},$$

każda kongruencja ma dokładnie 3 rozwiązania

Index	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
3x	0	3	6	9	12	15	18	21	24	27	30	33
3x-3		0	3	6	9	12	15	18	21	24	27	30
3x-6			0	3	6	9	12	15	18	21	24	27
3x-9				0	3	6	9	12	15	18	21	24

$3x \equiv 0 \pmod{12}$, ma rozwiązanie w indeksie 0,4,8

$3x \equiv 3 \pmod{12}$, ma rozwiązania w indeksie 1,5,9

$3x \equiv 6 \pmod{12}$ ma rozwiązania w indeksie 2,6,10

$3x \equiv 9 \pmod{12}$ ma rozwiązania w indeksie 3,7,11

Z tej tabeli można zaobserwować, że wyjątkowość rozwiązania wynika ze względu na naturalny sposób ułożenia liczb.

Funkcja totient Eulera ($\phi(n)$)

Jeśli $n > 1$, funkcja totient jest definiowana jako liczby naturalne nie przekraczające n , które są względnie pierwsze dla n
Np

n:	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Phi(n):	1	2	2	2	4	2	6	4	6	4

Niektóre właściwości $\phi(n)$ to:

1. Jeśli n jest liczbą pierwszą, wtedy $\phi(n) = n-1$. Jest tak ponieważ żadna z liczb od 1 do $n-1$ nie dzieli się przez n
2. $\phi(mn) = \phi(m) \cdot \phi(n)$, jeśli $\gcd(m,n) = 1$
Np. Wiemy, że $35 = 7 \cdot 5$ a $\gcd(7,5)=1$. Wiemy również, że $\phi(7) = 6$ a $\phi(5) = 4$

01 02 03 04 05 06 07 08 09 10

11 12 13 14 15 16 17 18 19 20

21 22 23 24 25 26 27 28 29 30

31 32 33 34

Oczywiście wszystkie mnożenia 5 mają $\gcd(35,5) > 1$ i są **pogrubione**. Wszystkie mnożenie 7 mają $\gcd(35,7) > 1$ i są **pogrubioną kursywą**. Żadna z tych liczb nie jest względnie pierwsza dla 35. Zatem mamy całkowitą $6+4=10$ liczb które nie są względnie pierwsze dla 35. Więc jest $34-10=24$ liczb ,które są względnie pierwsze dla 35. Zweryfikujmy, $\phi(7*5) = \phi(7) * \phi(5) = 6 * 4 = 24$, co pasuje do naszej obserwacji.

Algorytm dla binarnego potęgowania modulo m

W algorytmie szyfrowania RSA, jednym z czasochłonnych kroków jest wyliczenie b^n modulo m. Teraz spójrzmy na wydajny algorytm , który wykonuje to działanie wydajniej

Niech $n_0, n_1, \dots, n_{k-1}$ oznaczają cyfry binarne n, tj $n = n_0 + 2n_1 + \dots + 2^{k-1}n_{k-1}$.
 $\{n_j = 0 \text{ lub } 1; 0 \leq j \leq k-1\}$

Krok 1: Ustawiaj $a = 1$

Krok 2: Obliczamy $b_1 = b^2 \text{ mod } m$ Jeśli $n_0 = 1$ ($a \leftarrow b$) a pozostaje niezmiennione

Krok 3: Obliczamy $b_2 = b_1^2 \text{ mod } m$. Jeśli $n_1 = 1$ (mnożymy a przez $b_1 \text{ mod } m$) utrzymujemy jeszcze a niezmiennione

Krok 4: Obliczamy $b_3 = b_2^2 \text{ mod } m$ .Jeśli $n_2 = 1$ (mnożymy a przez $b_2 \text{ mod } m$) utrzymujemy jeszcze a niezmiennione

.

.

.

Krok n : W kroku j tym mamy obliczyć $b_j = b^{(2^j)} \text{ mod } m$ .Jeśli $n_j = 1$ (mnożymy a przez $b_j \text{ mod } m$) i utrzymujemy jeszcze a niezmiennione. Po kroku $(k-1)$ mamy pożądaną rezultat $a = b^n \text{ mod } m$. Na przykład obliczmy $5^6 \text{ mod } 7$

Wiemy , że $n=6=(110)_2$.

$b_1 = 5^2 \text{ mod } 7=4; n_0=0, a=1$

$b_2 = 4^2 \text{ mod } 7=2; n_1=1, a=1*2=2$

$b_3 = 2^2 \text{ mod } 7=4; n_2=1, a=2*4=8 \text{ mod } 7 = 1$

Tak więc mamy $a=1$, co implikuje $5^6 \text{ mod } 7=1$

Złożoność czasowa dla binarnego potęgowania modulo m:

Niech $k = \log_2 m, l = \log_2 n$

Wartość b jest zawsze mniejsza niż m ponieważ wartość ta jest zawsze zredukowanym modulo m. Dlatego też, obliczenie b_2 zabiera $O(k^2)$ operacji bitowych. Aby znaleźć wynik kwadratu modulo m. Weźmiej inne dzielenie ,które obejmuje przede wszystkim $O(2k-1)^2$ operacji bitowych. Jest tak ponieważ jeśli pomnożymy k bitową liczbę całkowitą przez inną k bitową liczbę całkowitą, ich iloczyn $k*k$ ma przede wszystkim $k+k-1=2k-1$ bitów w wyniku. Ponownie mamy operację mnożenia jeśli $n_i=1$, które zabierają $O(k^2)$ operacji bitowych. Operacja ta jest powtarzana l razy. Więc całkowity czas to

$$O(l) * [O(k^2) + O(2k-1)^2 + O(k^2)]$$

$$= O(l) * O(k^2)$$

Czas $(b^n \text{ modulo } m) = O(\log n) * O(\log^2 m)$

Wprowadzenie do teorii pól skończonych

Pole skończone jest to zbiór F z operacjami multiplikatywnymi i addytywnymi, które spełniają poniższe zasady - łączności i przemienności zarówno dla dodawania i mnożenia, istnienia addytywnje tożsamości 0 i multiplikatywnej tożsamości 1, addytywnej odwrotności i multiplikatywnej odwrotności dla wszystkich liczb z wyjątkiem 0. Pole $\mathbf{Z}/p\mathbf{Z}$ liczb całkowitych modulo liczba pierwsza p . Przez odniesienie do "Porządku" elementów, mamy na myśli conajmniej dodatnią liczbę całkowitą modulo p , które daje 1

Multiplikatywne generatory pola skończonego w F_p^* są tymi elementami w F_p^* , które mają maksymalny porządek. Wydaje się, że porządek dowolnego a (element) F_p^* dzielonego przez $q-1$. Każde skończone pole ma generator. Jeśli g jest multiplikatywnym generatorem F_p , wtedy g^j również jest generatorem jeśli i tylko jeśli $\gcd(j, q-1) = 1$. W szczególności, jest $\phi(q-1)$ różnych generatorów w generatorach multiplikatywnych F_p^* . Jako przykład, prześledźmy generator F_{19}^* . Sprawdzimy czy jeśli 2 jest generatorem w danym polu pierwszym

$$2^1 = 2 \pmod{19}$$

$$2^2 = 4 \pmod{19}$$

$$2^3 = 8 \pmod{19}$$

$$2^4 = 16 \pmod{19}$$

$$2^5 = 13 \pmod{19}$$

$$2^6 = 7 \pmod{19}$$

$$2^7 = 14 \pmod{19}$$

$$2^8 = 9 \pmod{19}$$

$$2^9 = 18 \pmod{19}$$

$$2^{10} = 17 \pmod{19}$$

$$2^{11} = 15 \pmod{19}$$

$$2^{12} = 11 \pmod{19}$$

$$2^{13} = 3 \pmod{19}$$

$$2^{14} = 6 \pmod{19}$$

$$2^{15} = 12 \pmod{19}$$

$$2^{16} = 5 \pmod{19}$$

$$2^{17} = 10 \pmod{19}$$

$$2^{18} = 1 \pmod{19}$$

Widzimy, że daje to sekwencję

$\{2,4,8,16,13,7,14,9,18,17,15,11,3,6,12,5,10,1\}$

Obserwujemy, że zbiór zawiera wszystkie elementy pola pierwszego. Widać również, że 2 ma maksymalny porządek i jest generatorem w danym polu pierwszym. Jeśli uzyskamy jeden generator w polu pierwszym, łatwo jest znaleźć pozostałe generatory. Zauważmy

$$\gcd(3,9-1)=1$$

$$\gcd(5,9-1)=1$$

$$\gcd(7,9-1)=1$$

Zatem pozostałe generatory w F_9^* to

$$2^3 \bmod 9 = 8$$

$$2^5 \bmod 9 = 5$$

$$2^7 \bmod 9 = 2$$

Jeśli weźmiemy 3 i przestujemy go jako generator w F_9^* .

$$4^1 \bmod 9 = 4$$

$$4^2 \bmod 9 = 7$$

$$4^3 \bmod 9 = 1$$

$$4^4 \bmod 9 = 4$$

$$4^5 \bmod 9 = 7$$

$$4^6 \bmod 9 = 1$$

$$4^7 \bmod 9 = 4$$

$$4^8 \bmod 9 = 7$$

$$4^9 \bmod 9 = 1$$

Widzimy, że 4 ma porządek 3, ponieważ generuje tylko trzy elementy tego zbioru mianowicie $\{4,7,1\}$

Małe twierdzenie Fermata

Niech p będzie liczbą pierwszą. Liczba całkowita a spełnia $a^p \equiv a \pmod{p}$, a liczba całkowita nie jest podzielna przez p spełnia $a^{p-1} \equiv 1 \pmod{p}$

Spójrzmy na klasę resztkową $\mathbb{Z}/5\mathbb{Z}$ $[0], [1], [2], [3], [4]$ taką, że

$$[0]=\{\dots,-10,-5,0,5,10,\dots\}$$

$$[1]=\{\dots,-9,-4,-1,1,6,11,\dots\}$$

$$[2]=\{\dots,-8,-3,2,7,\dots\}$$

$$[3]=\{\dots,-7,-2,3,8,\dots\}$$

$$[4]=\{\dots,-6,-1,4,9,\dots\}$$

Mamy

$$(0*a)*(1*a)*(2*a)*(3*a)*(4*a) \equiv 0*1*2*3*4 \pmod{5}$$

gdzie $0,1,2,3,4$ są klasami reszt a a jest liczbą całkowitą. Jest tak ponieważ $(0*a)*(1*a)*(2*a)*(3*a)*(4*a)$ jest prostą zmianą $0*1*2*3*4 \pmod{5}$. Tak więc mamy

$$a^4*4! \equiv 4! \pmod{5}$$

Dlatego też, $5 \mid (a^4*4!) - 4!$

$$\text{Zatem } 5 \mid 4 * (a^4 - 1)$$

5 nie może być podzielone przez 4! ponieważ $p=5$ jest liczbą pierwszą. Więc $5 \mid (a^4 - 1)$, co oznacza, że $a^4 \equiv 1 \pmod{5}$. Pomnożymy obie strony przez 5 i mamy $a^5 \equiv a \pmod{5}$. Dla powiedzmy $a=2$ wtedy

$2^4 \equiv 1 \pmod{5}$ powinno być prawdą. Mamy $16 \equiv 1 \pmod{5}$ ponieważ $5 \mid (16-1)$ jest prawdą. Nasze obserwacje są zgodne z małym twierdzeniem Fermata. Również $2^5 \equiv 2 \pmod{5}$ jest prawdą po weryfikacji

Twierdzenie Eulera

Jest to uogólnienie małego twierdzenia Fermata. Stanowi, że dla dwóch liczb całkowitych a i n takich, że $\gcd(a,n)=1$, $a^{\phi(n)} \equiv 1 \pmod{n}$.

Niech $R=\{x_1, x_2, \dots, x_{\phi(n)}\}$ będzie zbiorem liczb całkowitych, które są względnie pierwsze dla n . Pomnożenie każdego elementu R przez $a \pmod{n}$, mamy inny zbiór $S=\{ax_1 \pmod{n}, ax_2 \pmod{n}, \dots, ax_{\phi(n)} \pmod{n}\}$. Ponieważ a jest względnie pierwsze do n a x_i jest względnie pierwsza dla n , iloczyn $\prod_{i=1}^{\phi(n)} (ax_i \pmod{n}) = \prod_{i=1}^{\phi(n)} (x_i \pmod{n})$

Dlatego $a^{\phi(n)} * \prod_{i=1}^{\phi(n)} x_i = \prod_{i=1}^{\phi(n)} (x_i \pmod{n})$

Więc mamy $a^{\phi(n)} \equiv 1 \pmod{n}$. Pomnożenie obu stron przez a , $a^{\phi(n)+1} \equiv a \pmod{n}$

Następstwa twierdzenia Eulera

Jeśli $\gcd(a,n)=1$ i jeśli k jest najmniejszą nie ujemną resztą 1 modulo $\phi(n)$, wtedy $a^l \equiv a^k \pmod{n}$. Mamy $l \equiv k \pmod{\phi(n)}$ lub $l=k*\phi(n)+k$, dla dowolnej liczby całkowitej c . Znamy $a^{\phi(n)} \equiv 1 \pmod{n}$ (z twierdzenia Eulera) i

$$a^{\phi(n)} * a^{\phi(n)} * \dots * a^{\phi(n)} \equiv 1*1*\dots*1 \pmod{n}$$

(c razy) (c razy)

$a^{c*\phi(n)} \equiv 1 \pmod{n}$. Pomnożenie obu stron przez a^k daje nam

$$a^{c \cdot \phi(n) + k} \equiv a^k \pmod{n}$$

Dlatego, $a^1 \equiv a^k \pmod{m}$

Użyjemy tej własności w algorytmie RSA podczas deszyfrowania tj jeśli e i d będą dwoma liczbami całkowitymi takimi, że $e \cdot d \equiv 1 \pmod{\phi(n)}$ a $\gcd(e, \phi(n)) = 1$ wtedy $M^{e \cdot d} \equiv M^1 \pmod{n}$ gdzie M jest inną dowolną liczbą całkowitą

CZEŚĆ III

Algorytm szyfrowania RSA

RSA jest algorytmem szyfrowania kluczem publicznym zaprojektowanym przez Rivesta, Shamira i Adlemana. Jego siła leży w ogromnej trudności w faktoryzacji dużych liczb. RSA jest szyfrem blokowym a tekst jawny jest szyfrowany w blokach. Tekst jawny i tekst zaszyfrowany są liczbami całkowitymi między 0 a $n-1$, dla pewnego n . Niech blok tekstu jawnego będzie przedstawiany przy użyciu k bitowej liczby całkowitej i niech 2^k będzie największą liczbą całkowitą, jaką ten blok może przechować, wtedy $2^k < n$ powinno być prawdą. Wartość całkowita jaką może przedstawić tekst jawny musi być mniejsza niż n , w przeciwnym razie wykonywane jest (modulo n), które powoduje, że proces szyfrowania / deszyfrowania staje się unikatowy.

Krok 1: Znajdujemy dwie liczby pierwsze p i q losowo, kilka cyfr po przecinku (każda o rozmiarze conajmniej 150 cyfr dziesiętnych). Losowo, to znaczy przez generator liczb pseudo losowych. Jeśli daną wyjściową liczbę pseudo losowej z jest liczba parzysta, sprawdzamy czy $z+1$ jest liczbą pierwszą a czy $z+3$ nie itd. Może to być zrobione przez odpowiedni test pierwszości. Według twierdzenia liczb pierwszych, częstotliwość liczb bliskich z to $(1/\log z)$, więc z $O(z)$ testami możemy liczbę pierwszą $\geq z$

Krok 2: Obliczamy $n=p \cdot q$

Krok 3: Teraz wybieramy liczbę losową e ($0 < e < \phi(n)$), taką, że $e \cdot d \equiv 1 \pmod{\phi(n)}$ $\gcd(e, \phi(n)) = 1$. Znajdziemy $d = e^{-1} \pmod{\phi(n)}$ używając rozszerzonego algorytmu Euklidesa. Ponieważ odwrotność jest unikalna, tj $\gcd(e, \phi(n)) = 1$, jesteśmy pewni, że istnieje dokładnie jedno rozwiązanie między 0 a $\phi(n)$, które spełnia powyższe równanie

Klucz publiczny to : (e, n)

Klucz prywatny to : (d, n)

Krok 4: Niech M będzie tekstem jawnym a C tekstem zaszyfrowanym

Szyfrowanie

$$f(M) = C = M^e \pmod{n}$$

Deszyfrowanie

$$f^{-1}(C) = M = M^{ed} \bmod n = M^{k \cdot \phi(n) + 1} = M.$$

Teraz mamy dwa przypadki

Przypadek 1: Jeśli $\gcd(M, n) = 1$, wtedy przez następstwa twierdzenia Eulera, $M^{e \cdot d} = M \bmod n$, ponieważ $e \cdot d = 1 \bmod \phi(n)$

Przypadek 2: Jeśli $\gcd(M, n) > 1$ a $M < n = pq$, wtedy $M = hp$ lub $M = lq$ (dla dowolnych liczb całkowitych h i l). Mamy $M^{\phi(q)} = 1 \bmod q$ (twierdzenie Eulera)

Dlatego $M^{k \cdot \phi(p) \cdot \phi(q)} = 1 \bmod q$

$$\text{lub } M^{k \cdot \phi(n)} = 1 \bmod q.$$

$$\text{lub } M^{k \cdot \phi(n)} = 1 + cq, \quad (\text{dla dowolnego całkowitego } c)$$

$$\text{lub } M^{k \cdot \phi(n) + 1} = M(1 + cq) \quad (\text{Pomnożenie obu stron przez } M)$$

$$\text{lub } M^{k \cdot \phi(n) + 1} = M + mcq$$

$$\text{lub } M^{k \cdot \phi(n) + 1} = M + (hp)cq$$

$$\text{lub } M^{k \cdot \phi(n) + 1} = M + hc(pq)$$

$$\text{lub } M^{k \cdot \phi(n) + 1} = M + hc(n)$$

$$\text{lub } M^{k \cdot \phi(n) + 1} = M \bmod n, \quad \text{jak wymagano}$$

Zatem w obu przypadkach mamy poprawne deszyfrowanie

Uwaga: RSA jest podatny na blokowy atak metodą powtórzenia i odpowiedni tryb łączenia taki jak Cipher Block Chain (CBC), które mogą zostać wykorzystane. Wszystkie klasyczne szyfry są podatne na ataki man in the middle.

Przykład algorytmu RSA

Teraz spojrzymy na uproszczony przykład ilustrujący ten algorytm

Niech $p=3$ a $q=11$, będą dwoma losowo wybranymi liczbami pierwszymi
 $n=3 \cdot 11=33$

$$\phi(n) = (3-1) \cdot (11-1) = 20$$

Wybieramy losowo e , takie, że $\gcd(e, 20)=1$. Niech $e=7$, $\gcd(20, 7)=1$.

Zatem istnieje całkowite d takie, że $7 \cdot d = 1 \bmod 20$ lub $d = 7^{-1} 20$

$$\gcd(20, 7)$$

$$20 = 2 \cdot 7 + 6$$

$$7 = 1 \cdot 6 + 1$$

Dlatego

$$\begin{aligned}
1 &= 7-6 \\
&= 7-(20-2 \cdot 7) \\
&= -(1) \cdot 20 + (3) \cdot 7
\end{aligned}$$

Więc $d=3$
 Niech tekst jawny $M=2$
 Wtedy $C=2^7 \bmod 33 = 29$
 a $M=29^3 \bmod 33 = 2$ jak żądamy

Test pierwszości Millera - Rabina

Według małego twierdzenia Fermata, jeśli b jest względnie pierwsza do n

wtedy $b^{n-1} \equiv 1 \pmod{n} \rightarrow (5)$

gdzie b i n są dodatnimi liczbami całkowitymi a $n > 0$. Jeśli n będzie nieparzystą złożoną liczbą całkowitą a $\gcd(n, b) = 1$ a (5) jest prawdą, wtedy jest to nazywane *pseudo liczbą pierwszą*. Liczba Carmichaela jest złożoną liczbą całkowitą n spełniając (5) dla każdego $b \in (\mathbb{Z}/n\mathbb{Z})^*$

Matematycznie zilustrujemy to prostym przykładem
 Zbadamy wszystkie generatory w F_7^* .

$2^1=2$	$3^1=3$	$4^1=4$	$5^1=5$	$6^1=6$
$2^2=4$	$3^2=2$	$4^2=2$	$5^2=4$	$6^2=1$
$2^3=1$	$3^3=6$	$4^3=1$	$5^3=6$	$6^3=6$
$2^4=2$	$3^4=4$	$4^4=4$	$5^4=2$	$6^4=1$
$2^5=4$	$3^5=5$	$4^5=2$	$5^5=3$	$6^5=6$
$2^6=1$	$3^6=1$	$4^6=1$	$5^6=1$	$6^6=1$

Patrząc na tą tabelkę, widzimy, że 2 nie jest generatorem ponieważ generuje tylko połowę liczby elementów danego pola. Podobnie 4 i 6 nie są generatorami. Jedyne generatory to 3 i 6. Jeśli spojrzymy na ostatnie wiersz tablicy, reszta elementów do potęgi $n-1$ (tu) jest 1 dla wszystkich przypadków. Właśnie ze względu na małe twierdzenie Fermata. Łatwo zobaczyć, że jeśli $b^2 \equiv 1 \pmod{n}$, wtedy $b = (+\text{lub}-) 1$

Np $2^6=1$ implikuje, że pierwiastek kwadratowy 2^6 będzie $(+\text{lub}-) 1$. Również, $3^6=1$ implikuje, że pierwiastek kwadratowy 3^6 będzie $(+\text{lub}-) 1$. Zobaczymy też, że jest to prawda ponieważ $3^6=6 \equiv -1 \pmod{7}$. Podobnie, zobaczymy, że to jest prawda dla wszystkich innych elementów w tablicy i jest podstawą dla testu Millera - Rabina. Łatwo zobaczyć

Algorytm dla testu Millera-Rabina

Test Millera-Rabina jest to algorytm probabilistyczny.

Krok 1: Wybieramy liczbę całkowitą nieparzystą $n \geq 3$ i rozpatrujemy parzystą liczbę całkowitą $n-1$. Liczba ta może być wyrażona w postaci potęgi 2 razy liczba nieparzysta

$$n-1 = 2^k \cdot q$$

tj dzielimy $n-1$ przez 2 dopóki nie uzyskamy liczby nieparzystej q .

Krok 2: Wybieramy liczbę losową a , taką, że $a < n$

Krok 3: Jeśli $a^q \bmod n = 1$ (wyświetla "Prawdopodobnie liczba pierwsza")

Krok 4: for $j=0$ to $k-1$
if $(a^{2^j \cdot q} \bmod n) = n-1$ return(Prawdopodobna liczba pierwsza)

Krok 5: return(Liczba złożona)

Jeśli test zwraca 'Prawdopodobnie liczba pierwsza' dla t prób, wtedy szansa, że jest to prawdziwa liczba pierwsza to $1-4^{-t}$. Jeśli $t=10$, prawdopodobieństwo, że n jest liczbą pierwszą większą niż 0.99999

CZĘŚĆ IV

Kod w języku Python

```
from math import *
from types import *
from random import random
from sys import stdout as out
from time import time, gmtime, strftime
from base64 import encodestring as b64, decodestring as unb64
# Wszystkie poniższe funkcje są używane do wizualizacji procesu generowania klucza
# kiedy używają interpretera python
_rsa_dsp_sequence = ("|/-\\", '>')
_rsa_dsp_i = 0
_rsa_dsp_t = 0
def rsdsp(d):
global rsa_dsp
rsa_dsp = d

def _rsa_dsp_init():
global _rsa_dsp_t
_rsa_dsp_t = time()
def _rsa_dsp_end():
out.write(strftime(" # keys created in %H:%M:%S\n", gmtime(time()-
_rsa_dsp_t)))
def _rsa_dsp_iter(b=False):
if (b):
out.write(_rsa_dsp_sequence[1])
else:
global _rsa_dsp_i
_rsa_dsp_i += 1
_rsa_dsp_i %= len(_rsa_dsp_sequence[0])
out.write(_rsa_dsp_sequence[0][_rsa_dsp_i]+'\\b')
# randrange() nie pracuje dla zbyt dużych zakresów, np. 2048 bitów
def rand(start):
fl = random()
ll = long(fl * (10**17)) # to jest maksymalna precyzja
ll *= start
ll /= (10**17)
```

```

return ll
# zwraca liczbę bajtów w pamięci, które są wymagane do przechowywania danej liczby
# całkowitej long i

def bytelen(i):
    blen = 0
    while (i != 0):
        blen += 1 # one more byte
        i >>= 8 # and shift.
    return blen
# hexunpack zmienia liczbę całkowita long i na łańcuch pythona, który zawiera ta
# samą liczbę w formacie little endian
def hexunpack(i,l=0):
    sval = ""
    if not l: l = bytelen(i)
    for j in range (l):
        ival = i & 0xFF
        i = i >> 8
        sval += chr(ival)
    return sval
# hexpack odczytuje łańcuch i interpretuje go jako liczbę long przechowywaną bajt po
# bajcie w formacie little endian i zwraca tą liczbę całkowitą
def hexpack(s,l=0):
    hret = 0L
    if not l: l = long(len(s))
    for i in range(l):
        val = long(ord(s[i]))
        val = val << long(i*8)
        hret += val
    return long(hret)
# raw encryption algorithm for RSA keys and
# python strings.
def raw_Encrypt(s, key):
    if (type(s) != StringType):
        return None
    # długość bajtu modulo części klucza
    blen = long(bytelen(key[1]))
    # thh pierwsze dwa bajty przechowują długość szyfru blokowego określonego przez
    # samą długość klucza
    rev = hexunpack(blen,2)
    # prosty podpis na końcu naszego łańcucha,
    # potem jest dopełniany zerami do długości bloku
    # Należy uważać aby nie pominąć żadnych danych,
    # będziemy szyfrować bloki (blen-1) bajtów.
    s += "\x01"
    while len(s) % (blen-1):
        s += '\x00'
    # wykonujemy rzeczywiste szyfrowanie bloku
    for i in xrange(0,len(s),blen-1):
        rev += hexunpack(ModExp(hexpack(s[i:i+blen],blen-1), key[0],
        key[1]),blen)
    return rev
# to jest podprogram deszyfrowania. Działa bardzo podobnie do podprogramu
# szyfrowania.
def raw_Decrypt(s, key):
    if (type(s) != StringType):
        return None
    rev = ""
    # wyciągamy długość bloku z pierwszych dwóch bajtów i sprawdzamy czy pozostały
    # łańcuch ma poprawną długość
    blen, s = hexpack(s[0:2],2), s[2:]
    if len(s) % blen: return None
    # teraz przechodzimy pętlą przez pozostały łańcuch i deszyfrujemy każdy blok. P
    # Pamiętaj ,że szyfrowaliśmy bloki aktualną długością bloku (blen-1) bajtów

for i in xrange(0,len(s),blen):
    rev += hexunpack(ModExp(hexpack(s[i:i+blen],blen), key[0],

```

```

key[1]),blen-1)
# znajdujemy podpisna końcu. Wszystkie zera, które wystąpiły w tym podpisie będą
# obcięte. Jednak jeśli nie ma podpisu, nie jest to łańcuch szyfrowany naszym
# podprogramem szyfrującym i dlatego nasze wyniki są fałszywe
sig = rev.rfind("\x01")
if (sig == (-1)): return None
else: return rev[0:sig]
# Jest to główna klasa modułu rsa. Obiekty rskey są zwracane przez funkcję keypair()
# która generuje dwa pasujące klucze. Obiekt rskey dostarcza mechanizmu do
# szyfrowania i deszyfrowania danych i może być przedstawiony jako zakodowany
# łańcuch Base64
class rsakey:
# Konstruktor przyjmuje jako pierwszy i jedyny argument już działający klucz
# Klucz ten może być przekazany jako nazwa pliku, łańcuch zakodowany base64
# lub dwuelementowa sekwencja przechowująca decydujące liczby
def __init__(self,keys=None):
self.__key = 0 # najpierw inicjujemy wartości źródłowe zerem
self.__mod = 0
# Jeśli argument klucza jest łańcuchem, najpierw zinterpretujemy ten łańcuch
# jako nazwa pliku i spróbujemy zładować ten klucz z pliku. Jeśli jest to
# niepoprawna nazwa pliku pojawi się wyjątek i możemy założyć ,że łańcuch nie jest
# nazwą pliku ale reprezentacją łańcucha klucza zakodowaną w base64
if type(keys) is StringType:
try: self.load(keys)
except: self.read(keys)
# Jeśli argument jednak nie jest łańcuchem ale sekwencją, możemy bezpośrednio
# spróbować zainicjować nasze wartości źródłowe
elif type(keys) in [ListType,TupleType]:
if (len(keys)!=2): raise ValueError("a valid key consists of 2
integer numbers")
else: self.set(keys[0],keys[1])
# Wszystko inne ,z wyjątkiem wartości None nie jest poprawnym argumentem.

elif type(keys) is not NoneType:
raise ValueError("argument must be a string representation of
the keys or a tuple/list")
# To jest źródłowy podprogram szyfrowania i deszyfrowania. Powinien być rzadko
# wywoływany bezpośrednio, chyba ,że chcesz zaimplementować swój własny mechanizm
# szyfrowania i deszyfrowania
def crypt(self, x):
return ModExp(x,self.__key,self.__mod)
# len(rsakey) will return the length of the key
# in bits. This also equals the block length that
# will be used when encrrpting arbitrary data.
def __len__(self):
return bytelen(self.__mod)*8
# Reprezentacja łańcucha klucza jest tylko zrzutem raw wartości źródłowych
# kodowanych w base64.
def __repr__(self):
return str(self)
def __str__(self):
b = max(bytelen(self.__key),bytelen(self.__mod))
v = hexunpack(self.__key,b) + hexunpack(self.__mod)
return b64(v)
# rsakey.read()będzie odczytywać reprezentację łańcucha wygenerowanego przez ta
# klasę (see __str__()) i ustawi właściwie wartości źródłowe
def read(self,s):
try: s = unb64(s)
except: raise ValueError("key must be base64 encoded.")
if len(s)%2: raise ValueError("invalid key")
k = s[0:len(s)/2]
m = s[len(s)/2:]
self.set(hexpack(k),hexpack(m))
# Podprogram set może być użyty do ustawienia wartości źródłowej bezpośrednio
def set(self,k,m):
self.__key, self.__mod = k, m
# Podprogramy szyfrowania/deszyfrowania tylko zawijają podprogramy raw, omówione

```

```

# na początku pliku źródłowego
def encrypt(self,s):
return raw_Encrypt(s,[self.__key,self.__mod])
def decrypt(self,s):
return raw_Decrypt(s,[self.__key,self.__mod])

# Funkcja dump() function zrzuca kluczu do pliku ASCII przez zapisanie
# reprezentacji łańcucha z self.__str__() do pliku
#
# Powiązana funkcja load() będzie odczytywała taką reprezentację łańcucha z pliku
# i przekaże ten łańcuch do funkcji read ()dla zainicjowania wartości
def dump(self,filename):
t = open(filename,"w")
t.write(str(self))
t.truncate()
t.close()
def load(self,filename):
return self.read(open(filename,"r").read())
# Dla bardzo dużych kluczy, szyfrowanie i deszyfrowanie danych może być bardzo
# wolne. Dlatego, małe łańcuchy, takie jak hasł lub klucze dla innych
# mechanizmów szyfrowania powinny być szyfrowane przy użyciu funkcji pencrypt i
# mechanisms should be encrypted by using the
# pdecrypt które tylko wywołują działanie ModExp () raz
#
# Z tego powodu, dana która ma być zaszyfrowana jest interpretowana jako jedna
# duża liczba całkowita (bajt po bajcie) a ta pojedyncza liczba jest
# szyfrowan / deszyfrowana.
def pencrypt(self, s):
i = self.crypt(hexpack(s))
return b64(hexunpack(i))
def pdecrypt(self, s):
i = self.crypt(hexpack(unb64(s)))
return hexunpack(i)
# Funkcja ModExp jest szybszym sposobem wykonania następujących arytmetycznych
# zadań:
#
# (a ** b) % n
def ModExp(a,b,n):
d = 0L
t = 0L
i = 0
n = long(n)
if (b == 0): return (1%n) # easy.
elif (b < 0): return (-1) # error.
else:
d = 1L
i = int(log(b)/log(2))
while (i >= 0):

d = (d*d)%n; t = long(2**i)
if (b&t): d = long(d*a)%n
i -= 1
return d
# Algorytm Millera-Rabina jest używany dla weryfikacji czy
# liczba jest liczbą pierwszą.
def MRabin(number,attempts):
rndNum = 0L
retVal = False
i = 0
if (number < 10):
return Fermat(number);
else:
retVal = True;
for i in xrange(attempts):
rndNum = rand(number-2)
if (rndNum < 2): rndNum = rndNum + 2
if (Witness(rndNum, number)):

```

```

retVal = False
break
return retVal
# funkcja witness jest używana przez algorytm Millera-rabina dla udowodnienia
# , że liczba NIE jest pierwsza
def Witness(witness,number):
f = 1; x = 0;
t = 0; i = 0;
retVal = False;
i = int(log(number-1)/log(2))
while (i >= 0):
x = f
f = x * x % number
t = 2 ** i
if ((f==1) and (x!=1) and (x!=(number-1))):
retVal = True
break
if (((number-1) & t) != 0):
f = f * witness % number;
i -= 1
if (retVal):
return True
else:
if (f != 1): return True
else: return False

# Fermat jest dużo prostszą i mniej wiarygodną funkcją dla sprawdzania czy liczba
# jest pierwsza czy nie. Czasami daje fałszywe rezultaty ale jest dużo szybsza
# not. It sometimes gives false results but is
# niż algorytm Millera-Rabina.
def Fermat(number):
return bool((number==2) or (ModExp(2, (number-1), number)==1))
# Ta funkcja oblicza gcd dwóch liczb
def GCD(a,b):
if (b!=0):
if ((a%b)!=0): return GCD(b, (a%b))
else: return b
else: return a
# Rozszerzony algorytm Euklidesa.
def exeu(a, b):
q=0L; r=0L;
x = [0L,0L,0L]
y = [0L,0L,0L]
if not b: return [1,0]
else:
x[2] = 1; x[1] = 0
y[2] = 0; y[1] = 1
while (b>0):
q=a/b
r=a-q*b
x[0]=x[2]-q*x[1];
y[0]=y[2]-q*y[1]
a,b=b,r
x[2]=x[1];x[1]=x[0];
y[2]=y[1];y[1]=y[0];
return [x[2],y[2]]
# Ta funkcja generuje losową liczbę pierwszą przy użyciu powyższego algorytmu
def prime(bytes, init=0L):
i = init
# jeśli już znamy dużą liczbę pierwszą, czasami szybciej znajdziemy "kolejną"
# liczbę pierwszą przez odgadnięcie gdzie zacząć wyszukiwani
if i: i+= long(log(i)/2)
else: i = rand(2**bytes)
if not i%2: i+=1 # chose the first uneven number
# p wymagana precyzją dla algorytmu Millera-Rabina. Dla dużych liczb, wyższa
# wartość p zapepwnia , że algortym ten zwróci wiarygodny wynik
p = int(ceil(sqrt(bytes)))*2

```

```

if (p > 40): p = 40
f = False # f is true if i is prime
while not f:
while not Fermat(i): # find a number that might be prime
i += 2
if (rsa_dsp): _rsa_dsp_iter()
if (rsa_dsp): out.write("\b");
f = MRabin(i,p) # verify that it is prime
if (rsa_dsp): _rsa_dsp_iter(True)
return i # return the prime number
# funkcja keypair zwraca krotkę 2 obiektów rsakey ,które mogą być użyte dla
# szyfrowania kluczem publicznym via RSA. Parametr bitmax paramter określa w bitach
# długość generowanych kluczy
def keypair(bitmax):
p = 0L; q = 0L;
e = 0L; d = 0L;
n = 0L
bWorks = False;
if (bitmax % 2): bitmax += 1
maxB = 2L ** long(bitmax/2)
if (rsa_dsp): _rsa_dsp_init()
# znajdowanie dwóch dużych liczb pierwszych
p = prime(bitmax/2)
q = prime(bitmax/2, p)
# obliczenie n=p*q i p=phi(n)=phi(p*q)=(q-1)*(p-1)
# ponadto należy usunąć z pamięci liczby pierwsze ponieważ nie są dłużej
# wymagane
n,p = (q*p), (q-1)*(p-1)
del q
while not bWorks:

bWorks = True
# znajdowanie liczby losowej e z gcd(phi(n),e)!=1
# będzie to klucz szyfrujący(klucz publiczny)
e = rand(maxB)*rand(maxB)
while (p/e > 5): e=rand(maxB)*rand(maxB)
while (GCD(p,e)!=1): e+=1
# obliczenie multiplikatywnej odwrotności e phi(n),to będzie klucz deszyfrujący
# (klucz prywatny)
sum = exeu(p,e)
if ((e * sum[1] % p) == 1): d = sum[1]
else: d = sum[2]
# testowanie kluczy dla sprawdzenia które są poprawne i działające

if ((d>1) and (e>1) and (n<>0) and (e<>d)):
for a in range(4):
ascNum = rand(255)
if rsa_dsp: _rsa_dsp_iter()
cipher = ModExp(ascNum,e,n)
if rsa_dsp: _rsa_dsp_iter()
if (ModExp(cipher,d,n)!=ascNum):
bWorks = False
break
else:
bWorks = False
if rsa_dsp:
_rsa_dsp_iter(True)
_rsa_dsp_end()
e = long(e)
n = long(n)
d = long(d)
return rsakey((e,n),rsakey((d,n))
rsadsp(True)
if __name__ == "__main__":
e,d = keypair(1024)
print "\nPublic Key:"
print e

```



```
print "\nPrivate Key:"  
print d  
raw_input()
```